

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

Factor Analysis of Educational Administrators' Competencies in the Digital Era under Office of the Non-Formal and Informal Education

เสาวลักษณ์ พิมพ์ภูลาด¹ และตองลักข์ บุญธรรม²
Sawalux Phimpulad¹ and Tongluck Boontham²

¹⁻² คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
Faculty of Technical Education Rajamangala University of Technology Thanyaburi
E-mail: saowalux_p@mail.rmutt.ac.th

Corresponding Author: E-mail: tongluck@rmutt.ac.th

Received: 12 พ.ค. 65 Revised: 2 มิ.ย. 65 Accepted: 16 ส.ค. 65

DOI: 10.14416/j.ted.2024.06.014

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กลุ่ม ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปีการศึกษา 2565 จำนวน 286 คน ได้มาจากสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้การวิจัยคือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ได้แก่ (1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ (2) การคิดเชิงระบบและการคิดสร้างสรรค์ (3) การสื่อสารและโน้มน้าว (4) การมีวิสัยทัศน์ (5) การทำงานเป็นทีมและ (6) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ดังนี้ χ^2 เท่ากับ 525.03, p-value เท่ากับ 0.107 χ^2/df เท่ากับ 1.08 GFI เท่ากับ 0.91 RMR เท่ากับ 0.0096 RMSEA เท่ากับ 0.017 CFI เท่ากับ 1.00 และ SMSR เท่ากับ 0.026

คำสำคัญ: สมรรถนะ ยุคดิจิทัล การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

Abstract

The purpose of this research was to analyze the components of educational administrators' competencies in the digital era under Office of the Non-Formal and Informal Education. The sample of this research, using stratified random sampling, consisted of 286 teachers and educational personnel in the Office of Non-Formal

and Informal Education in Bangkok Metropolitan Region. The research instrument used for collecting data was a five-point Likert -scale questionnaire. Data were analyzed by using second order confirmatory factor analysis.

The research results revealed that the second order of the confirmatory factor analysis of educational administrators' competencies in the digital era consisted of 6 components at the statistical significance level of .05 as following :1) focusing on achievement, 2)systematic thinking and creativity, 3) communication and persuasion, 4) vision, 5) teamwork, and 6) digital technology skills. The finding showed that the model well fits as show in $\chi^2 = 525.03$, p-value = 0.107, $\chi^2/df = 1.08$, GFI = 0.91, RMR = 0.0096, RMSEA = 0.017, CFI = 1.00 and SMSR = 0.026

Keywords: Competencies, Digital Era, Confirmatory Factors Analysis

1. บทนำ

องค์การความร่วมมือเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาได้วางกรอบสมรรถนะของบุคคล ในปี 2030 ที่จำเป็นในการรับมือกับโลกแห่งอนาคตหรือสมรรถนะเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative competencies for 2030) เพื่อตอบสนองความท้าทายของศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มี 1) ความรู้ 2) ทักษะ 3) เจตคติ และ 4) คุณค่า [1] ประเทศไทยการขับเคลื่อนยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลนำไปสู่รูปแบบการดำเนินชีวิตใหม่ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอย่างรวดเร็วทุกที่ และทุกเวลา

กลไกสำคัญการพัฒนาการศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการคิดเชิงกลยุทธ์เพื่อให้เกิดนวัตกรรมการศึกษาใหม่ ๆ ผู้บริหารการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ก้าวทันโลกเทคโนโลยี [2] ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสมรรถนะสำคัญในการสร้างระบบและกลไก การพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ [3] ทั้งนี้ผู้บริหารมีความต้องการจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาตามกรอบทักษะต่าง ๆ ดังนี้ 1) ทักษะดิจิทัล 2) ทักษะการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ 3) ทักษะการสื่อสารโน้มน้าว และ 4) ทักษะการคิดวิเคราะห์ และวิพากษ์กรอบทักษะด้านภาวะผู้นำ [4]

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้กับประชาชนทุกช่วงวัย ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนไทยทุกช่วงวัยได้รับโอกาสทางการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นและสมรรถนะที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม บนรากฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยสถานศึกษาต้องจัดการศึกษาการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนให้เหมาะสมกับทุกช่วงวัย พัฒนาหลักสูตรสื่อเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาแหล่งเรียนรู้ และรูปแบบการจัดการศึกษา บูรณาการความร่วมมือในการส่งเสริมสนับสนุนจัดการศึกษา และการเรียนรู้ให้กับประชาชนอย่างมีคุณภาพ [5] จากการตรวจสอบเอกสารรายงานค่าสถิติพื้นฐาน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ทั่วประเทศ (ทุกระดับ) ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562 พบว่า ผลการทดสอบ N-NET แต่ละระดับสาระการเรียนรู้ในระยะเวลา 3 ปี ที่ผ่านมาส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ตามตัวชี้วัดแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2560-2579 โดยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 [6] เนื่องจากนักเรียนไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการทดสอบ นักเรียนลืมนำใบสอบมาเรียน นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาครู กศน. ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมได้ ครูขาดความรู้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกระบวนการศึกษาเรียนรู้ จำนวน

นักศึกษาต่อครูมีจำนวนมาก ทำให้การจัดการศึกษาไม่ทั่วถึง และผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งไม่ให้ความสำคัญกับ ผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ [7] ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะ เพื่อบริหารงาน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา พัฒนาครู เพื่อให้สถานศึกษา สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ดังนั้น การวิจัยนี้ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบสมรรถนะ ของผู้บริหารสถานศึกษาจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษา ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ และ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยยุคดิจิทัล และนำผลการศึกษา เป็นแนวทางเพื่อพัฒนา และส่งเสริมการใช้สมรรถนะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถาน ศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ ครูและ บุคลากรสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 997 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 286 คน ตามสัดส่วนประชากรแต่ละจังหวัด สำหรับขนาด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้กฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ที่ชูแมคเกอร์ และโลแมกซ์ แฮร์และคณะ (Schumacker & Lomax, 1996; Hair et al., 1998 อ้างถึงใน นงลักษณ์ วิรัชชัย [8] ได้เสนอให้ใช้ ในการวิเคราะห์ตัวแปรพหุ คือใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5-20 คน ต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ในการวิจัยครั้งนี้

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 7 คน ต่อ 1 ตัวแปร ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาตัวแปรสังเกตได้ 36 ตัวแปร จึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง อย่างต่ำเท่ากับ 252 คน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 300 ฉบับ และได้รับกลับมาจำนวน 286 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับ องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย จำนวน 45 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของ แบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.99

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 300 คน โดยส่งทางไปรษณีย์ไปยังสถานศึกษาและขอความอนุเคราะห์ ให้เจ้าหน้าที่รวบรวมส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ แล้วคัดเลือก ฉบับที่สมบูรณ์ได้จำนวน 286 ชุด จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลจาก แบบสอบถามไปวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม LISREL

4. ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 73.08 ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 35.31 ตำแหน่ง ครูผู้สอน จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 94.41 การศึกษาระดับ ปริญญาตรี จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 73.43 และมีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 1-5 ปี จำนวน 94 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.87

4.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ขององค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

บทควาณวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

พิจารณาจาก ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 525.030 ค่า df มีค่าเท่ากับ 486 ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.080 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.910 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMR) เท่ากับ 0.0096 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.017 ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ 1.00 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของ

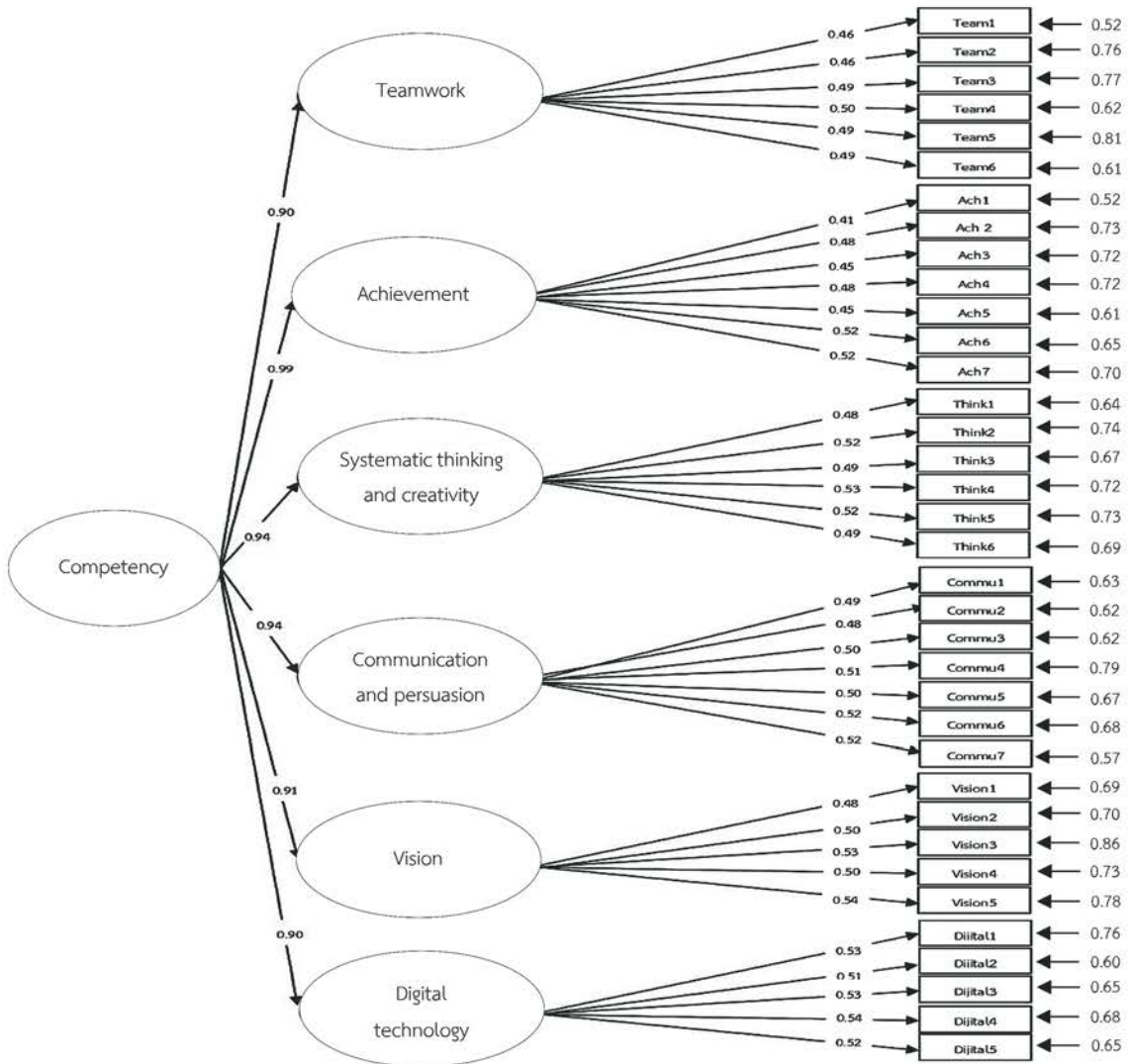
ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SMSR) มีค่าเท่ากับ 0.026 ซึ่งผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนขององค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองผ่านเกณฑ์ดัชนีบ่งชี้ความกลมกลืนทุกค่า แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนีอันดับที่สอง	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2)	525.030	ไม่มีนัยสำคัญ	เหมาะสมดี
2. ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (P)	0.110	>0.05	เหมาะสมดี
3. ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2/df)	1.080	<2.00	เหมาะสมดี
4. ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI)	0.910	>0.90	เหมาะสมดี
5. ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMR)	0.0096	<0.05	เหมาะสมดี
6. ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าพารามิเตอร์ (RMSEA)	0.017	<0.05	เหมาะสมดี
7. ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI)	1.00	>0.90	เหมาะสมดี
8. ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (SRMR)	0.026	<0.08	เหมาะสมดี

4.3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าองค์ประกอบการมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Achievement) มีค่าน้ำหนักมากที่สุด (B = 0.99) รองลงมาได้แก่ การคิดเชิงระบบและ

การคิดสร้างสรรค์ (Systematic thinking and creativity) (B = 0.94) การสื่อสารและโน้มน้าว (Communication and persuasion) (B = 0.94) การมีวิสัยทัศน์ (Vision) (B = 0.91) การทำงานเป็นทีม (Teamwork) (B = 0.90) และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital technology) (B = 0.90) ตามลำดับ ดังภาพที่ 1

$$\chi^2 = 525.030, df = 486, p\text{-Value} = 0.107, GFI = 0.910, RMR = 0.0096, RMSEA = 0.017$$

ภาพที่ 1 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า โมเดลสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีความสอดคล้องกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ คำนวณหาค่าดัชนีประกอบที่มีมากที่สุด ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ รองลงมา คือ การคิดเชิงระบบและการคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและโน้มน้าว การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตามลำดับ ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามลำดับองค์ประกอบ จากค่ามากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

บทควาณวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

1) องค์ประกอบด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ 0.99 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 7 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรกระบวนการทำงานเป็นระบบตรวจสอบได้ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ การพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ความพยายามมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ การวัดและประเมินผลของงานเป็นรูปธรรม และคุณภาพงานบรรลุเป้าหมาย ตามลำดับ เป็นสมรรถนะที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติงานให้เกิดคุณภาพงานด้านความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ อีกทั้งยังต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ การนำนวัตกรรมทางเลือกใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานความมุ่งมั่นในการพัฒนาผลงานอย่างต่อเนื่อง ตามที่สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย [9] ได้กำหนดสมรรถนะทางการบริหารของผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ทำงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ สามารถบริหารทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผู้บริหารอย่างมืออาชีพ ประกอบด้วย การตัดสินใจการคิดเชิงกลยุทธ์ มีความเป็นผู้นำ

2) องค์ประกอบด้านการคิดเชิงระบบและการคิดสร้างสรรค์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยตามลำดับดังนี้ ใช้เทคนิควิเคราะห์หลากหลายรูปแบบเพื่อหาทางเลือกในการแก้ปัญหาวิเคราะห์ประเด็นที่ซับซ้อนออกเป็นส่วน ๆ ตัดสินแก้ปัญหาโดยใช้วิจารณ์ญาณและเหตุผล วิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของปัญหา สถานการณ์มีทักษะและกระบวนการคิด ฟัง พูด เพื่อนำไปสู่กระบวนการคิดและแก้ปัญหาเป็นและเข้าใจผู้อื่น ประเด็นปัญหา สิ่งต่าง ๆ ตามหลักหรือกฎเกณฑ์ที่กำหนด ตามลำดับการคิดเชิงระบบและการคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณมีเหตุผล ตัดสินและแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่น ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย [10] ที่ได้บ่งชี้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะและกระบวนการคิด การฟัง การพูด เพื่อนำไป

สู่กระบวนการทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมโดยใช้กระบวนการคิดเป็นและสามารถครองตน ครองงานได้อย่างมีความสุข ตามหลักปรัชญาคิดเป็น

3) องค์ประกอบด้านการสื่อสารและการโน้มน้าว พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.94 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ เจรจาสดปัญหาและความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องจงใจโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นด้วยยอมรับและคล้อยตาม ใช้จิตวิทยามวลชนในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพ ให้คำปรึกษา แนะนำปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง และนำมาปฏิบัติได้จริง ใช้ทักษะการสื่อสาร พูด เขียน ฟัง สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง ชัดเจนและเหมาะสมตามโอกาสต่าง ๆ และการแสดงออก กิริยาท่าทางในการสื่อสารเหมาะสมตามลำดับ สอดคล้องกับณัฐริธา มีจันทร์ [11] พบว่า ผู้บริหารต้องประสานงานกับบุคคลในและนอกสถานศึกษาแนะนำ ให้ปรับปรุง แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานกับผู้ร่วมงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารแสดงออกด้วยกิริยาท่าทาง และน้ำเสียงได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานการณ์ต่าง ๆ พูดจงใจผู้ร่วมงานและผู้ภายใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานด้วยความศรัทธา

4) องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.91 ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ตามลำดับดังนี้ มุ่งมั่น มุ่งสู่ความสำเร็จ ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มุมมองกว้างไกลทั้งในปัจจุบันและอนาคต ภาพลักษณ์ที่ดี มีจุดยืน มีความชัดเจน ยอมรับและปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ และมุ่งมั่น มุ่งสู่ความสำเร็จ ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามลำดับการมีวิสัยทัศน์เป็นความสามารถในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และรายละเอียดของพันธกิจที่ชัดเจน เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความร่วมแรงร่วมใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการให้บรรลุวัตถุประสงค์มีมุมมองที่กว้างไกลทั้งในอนาคตและปัจจุบัน สอดคล้องกับฉวีวรรณ ฉัตรวิไล [12] พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีสมรรถนะการมีวิสัยทัศน์ ต้องเป็นคนที่ยอมรับ

การปรับเปลี่ยนแปลงเมื่อสถานการณ์แวดล้อมเปลี่ยนไป ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดวิสัยทัศน์ให้มีความทันสมัยและสร้างสรรค์มีความสามารถ มองเห็นวิธีการปฏิบัติที่จะนำสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายมีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์มีการพัฒนาองค์กรที่เป็นรูปธรรมชัดเจน

5) องค์ประกอบด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.90 ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 6 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ทักษะสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุน เสริมแรงให้กำลังใจซึ่งกันและกันไว้อย่างมั่นคงพอสมควรสมานฉันท์ บริหารงานอย่างเป็นระบบมอบหมายงานชัดเจนตรงกับความสามารถ สร้างเครือข่ายสัมพันธ์มิตร ให้ความร่วมมือกับชุมชนให้ความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วัฒนธรรมองค์กรมุ่งสู่ความสำเร็จ และการมีส่วนร่วมของทีมงาน ตามลำดับ การทำงานเป็นทีมจะทำให้งานประสบผลสำเร็จได้ด้วยการร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรในสถานศึกษาและเครือข่าย สอดคล้องกับ ญัตติฐาน มีจันทร์ [11] พบว่า ผู้บริหารต้องเป็น มีความเป็นผู้นำสามารถสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ และเข้มแข็ง มีการสร้างบรรยากาศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ สร้างข้อตกลง มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาพร้อมกันกับผู้ร่วมงาน ช่วยเหลือเกื้อกูล มีน้ำใจ ให้ทุกคนในทีมปฏิบัติงานอย่างมีความสุข

6) องค์ประกอบด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.90 ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัลใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและเข้าถึงข้อมูล สร้างภาพลักษณ์ เผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อออนไลน์ ประเมินความคุ้มค่าในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุน ใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนรู้วัดและประเมินผล ตามลำดับ ในยุคปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเป็นโลกยุคดิจิทัล ที่มีลักษณะการเป็นโลกไร้พรมแดนมีการติดต่อสื่อสาร เข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าเหล่านี้ ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่จะส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถจัดการศึกษา

สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการการศึกษา [13] ได้กำหนดตัวชี้วัดสมรรถนะการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนิเทศ กำกับติดตาม ประเมินผลการใช้เทคโนโลยี และการสื่อสารการตัดสินใจและการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารหน่วยงาน สถานศึกษา หรือสถาบัน องค์กรทางการศึกษา สามารถนำความรู้จากการวิจัยนี้ไปใช้ในการกำหนดสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้การทำงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้ 1) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ มุ่งเน้นให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีการบริหารจัดการทรัพยากรกระบวนการทำงานเป็นระบบตรวจสอบได้ มีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ 2) ด้านการคิดเชิงระบบและการคิดสร้างสรรค์ เน้นให้ผู้บริหารใช้เทคนิควิเคราะห์ที่หลากหลายรูปแบบเพื่อหาทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยใช้ วิจารณ์ญาณและเหตุผล 3) ด้านการสื่อสารและการโน้มน้าว เน้นให้ผู้บริหารมีความสามารถในการเจรจา สื่อสารลดความขัดแย้งในองค์กร สามารถจูงใจโน้มน้าวผู้อื่นได้ ตลอดจนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง 4) ด้านวิสัยทัศน์เน้นให้ผู้บริหารมีมุมมองกว้างไกลทั้งในปัจจุบันและอนาคต ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์ มุ่งมั่น มุ่งสู่ความสำเร็จ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม เน้นให้ผู้บริหารมีทักษะสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการเสริมแรงให้กำลังใจและมีระบบมอบหมายงานชัดเจนตรงกับความสามารถของสมาชิกในทีม และ 6) ด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เน้นให้ผู้บริหาร มีความรู้และปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล เพื่อส่งเสริมให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทุกที่ทุกเวลา

บทควาณวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษา
การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัย เปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา
ในแต่ละภูมิภาค

เอกสารอ้างอิง

- [1] OECD.(2019). [online]. The Future of Education and Skill 2030 Concept Note. Conceptual learning framework. Transformative Competencies For 2030. [10 may 2021]. Form https://www.oecd.org/education/2030-project/teaching-and-learning/learning/transformative-competencies/Transformative_.
- [2] จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์. (2564). [ออนไลน์]. สารทางวิชาการ เรื่องบทบาทของผู้บริหารการศึกษายุคดิจิทัล. [สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564]. จาก <https://adacstou.wixsite.com/adacstou>
- [3] คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. (2562). [ออนไลน์]. รายงานเฉพาะเรื่อง 8 การปฏิรูปครูและอาจารย์. [สืบค้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2564]. จาก <http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/1742-file.pdf>
- [4] สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). รายงานผลการสำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- [5] สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2564). [ออนไลน์]. นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2564]. จาก <https://drive.google.com/file/d/1aLuJP0U1hLo102ydh2GvngpMhikLxiqx/view>
- [6] สำนักข่าวอิสรา. (2563). [ออนไลน์]. สดง. สอบคะแนน N-NET กศน. ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย. [สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2565]. จาก <https://isranews.org/article/isranews-news/94175-news05->
- [7] กลุ่มพัฒนาระบบการทดสอบ สำนักงาน. กศน. (2563). [ออนไลน์]. รายงานการวิเคราะห์ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบ. [สืบค้นเมื่อวันที่ 15 เมษายน 2564]. จาก (N-NET) ประจำปีงบประมาณ 2563 กลุ่มพัฒนาระบบการทดสอบ สำนักงาน กศน. <http://203.159.251.151/nfetesting/Doc/Download>
- [8] นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลริสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2562). กำหนดสมรรถนะ การคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัดและกรุงเทพมหานคร.
- [10] สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2560). หลักสูตรการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. กรุงเทพมหานคร: รังสิการพิมพ์
- [11] ญัฐริธา มีจันทร์. (2562). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการพัฒนาในโครงการร่วมพัฒนาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นสูงภาพที่พึงประสงค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [12] ฉวีวรรณ ฉัตรวิไล. (2560). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามมาตรฐานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- [13] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). เครื่องมือส่งเสริมการขับเคลื่อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา) กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.